

DESIGN FORUM

FINLAND

Milanon Triennaalit

Milanon triennaalien alkuna pidetään Monzan biennaalia, joka järjestettiin ensimmäisen kerran 1923. Suomi osallistui vuoden 1925 biennaaliin. Vuonna 1929 biennaali muuttui triennaaliksi ja 1933 triennaali-näyttely pidettiin ensimmäistä kertaa Milanossa tätä tarkoitusta varten rakennetussa näyttelypalatsissa. Tästä triennaalista lähtien Suomen Taideteollisuusyhdistys organisoi Suomen osallistumisen näyttelyyn lukuun ottamatta vuotta 1936, jolloin Artek ja Alvar Aalto edustivat Suomea. Suomalaiset taideteollisuustuotteet huomattiin ja palkittiin jo vuoden 1933 triennaalissa yhteensä 37:llä palkinnolla, joista kolme oli korkeinta palkintoa eli Grand Prix'tä.

Toisen maailmansodan jälkeen Suomi oli mukana vasta Milanon IX triennaalissa vuonna 1951. Tästä triennaalista muodostui suomalaisen muotoilun kansainvälinen läpimurto. Suomen osaston näyttelyarkkitehtuurin suunnitteli Tapio Wirkkala ja Suomen osastoa markkinoimassa ja kansainvälisiä suhteita hoitamassa oli Arabian tehtaan PR-päällikkö H.O. Gummerus, joka seuraavana vuonna nimitettiin Suomen Taideteollisuusyhdistyksen ensimmäiseksi toimitusjohtajaksi. Näyttelystä suomalaiset saivat yhteensä 25 palkintoa. Grand Prix -palkintoja tuli kuusi ja näistä kolme sai Tapio Wirkkala. Pronssimitaleja ei enää jaettu. Näyttelyn yhteydessä amerikkalainen House Beautiful -aikakauslehti valitsi Wirkkalan vaneriveistoksen "maailman kauneimmaksi esineeksi".

Milanon X triennaali vuonna 1954 oli suomalaiselle muotoilulle suurin menestys kautta aikojen. Suomi sai 32 palkintoa, vaikka jaettavien palkintojen määrää oli entisestään karsittu, ja Grand Prix -palkintoja tuli kuusi kappaletta. Jälleen Tapio Wirkkala sai korkeimman palkinnon tyylikkäästä näyttelyarkkitehtuurista.

Vuonna 1957 Suomen osaston suunnitteli Timo Sarpaneva ja menestys jatkui. Suomi sai neljäosan kaikista palkinnoista ja taas kuusi Grand Prix'tä, joista yksi myönnettiin Timo Sarpanevalle näyttelyarkkitehtuurista. Tässä triennaalissa oli myös erillinen asunto-osasto, josta vastasi sisustusarkkitehti Olavi Hänninen.

Antti Nurmesniemi sai tehtäväkseen Suomen osaston Milanon triennaaliin 1960 ja hänet palkittiin Grand Prix'llä. Näyttelyn yhteiseksi teemaksi oli järjestäjien taholta määrätty "Koti ja koulu", mutta esimerkiksi Pohjoismaat eivät noudattaneet ohjeellista teemaa, koska tuottajat eivät olleet kiinnostuneita panostamaan siihen. Suomen osasto keskittyikin esittelemään maineikkaiden muotoilijoidemme uusinta tuotantoa.

Muotoilijapariskunta Antti ja Vuokko Nurmesniemi voitti vuoden 1964 triennaalin Suomen osaston suunnittelukilpailun, jonka aiheena oli "Ihminen ja aktiivinen vapaa-aika". Suomi esittäytyi urheilumaana. Palkintolautakunnan arvostelu oli tiukkaa, mutta Suomi sai silti kaksi Grand Prix'tä 15:sta jaetusta. Toinen näistä tuli Nurmesniemille näyttelyarkkitehtuurista.

DESIGN FORUM

FINLAND

Vuonna 1968 triennaali jouduttiin sulkemaan pari tuntia avajaisten jälkeen radikaalien mielenosoittajien vallattua näyttelyrakennuksen. Näyttely saatiin avatuksi uudelleen kolmen viikon kuluttua, mutta palkintoja ei voitu jakaa, koska esineitä oli ryöstetty ja tuhottu. Suomen näyttelyarkkitehtuuri oli Yrjö Kukkapuron käsialaa ja osastoa kehuttiin rohkeasta värikkydestään.

Vuoden 1973 triennaalin aiheena oli lapsen ympäristö. Pohjoismaat osallistuivat yhteisellä osastolla, jonka oli suunnitellut arkkitehti Tapio Periäinen. Hänenkin suunnittelutyönsä palkittiin Grand Prix'llä.

Milanon XVIII triennaali pidettiin vuonna 1992. Suomen osaston komissaari oli Design Forum Finlandin toimitusjohtaja Tapio Periäinen. Näyttelyn teemana oli perinteisen muotoilukatselmuksen sijaan esineen ja muotoilun muuttunut suhde ympäristöönsä. Samalla korostettiin muotoilijan vastuuta ympäristöstä. Suomea edustivat Alvar Gullichsen ja Stefan Lindfors yhteisellä projektillaan, joka oli "hätähuuto ihmiskunnan puolesta".

Vuonna 1996 Milanon XIX triennaalin teemana oli "Identity and Difference" ja teemaa tarkasteltiin arkkitehtuurin ja kaupunkisuunnittelun näkökulmasta. Suomi esitteli arkkitehtitoimisto Kaira-Lahdelma-Mahlamäen uusimpia projekteja. Näyttelyn komissaarina toimi Design Forum Finlandin toimitusjohtaja Anne Stenros.

© Auli Suortti-Vuorio